

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.243/2018/6.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Tibold Ágnes előadó bíró

. Bajnok István bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Kende, Molnár-Bíró, Katona Ügyvédi Társulás; Bálint, Kállai és Kende Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Molnár-Bíró György ügyvéd

Az alperesek: I. rendű

II. rendű

Az I. rendű alperes képviselője: Dr. Bán Gergely Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Bán Gergely ügyvéd

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Fővárosi Törvényszék, 4.Gf.75.650/2017/7-I. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Budai Központi Kerületi Bíróság, 20.P.23.096/2015/50. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I. rendű alperes megbízási jogviszony keretében látta el a felperes könyvelési feladatait.
- [2] A felperes a 2008. április 10-én kelt üzletrész átruházási szerződés alapján 600.000 forint névértékű üzletrészt vásárolt 450.000 CHF-nek megfelelő forintban megfizetendő vételárért. A felperes taggyűlése 2009. augusztus 6-án elhatározta a 600.000 forint névértékű saját üzletrész bevonását.
- [3] A felperes kérelmére a cégbíróság a 2009. november 18-án kelt 62. sorszámú végzésével elrendelte a törzstőke leszállítás bejegyzését a cégjegyzékbe. 2010. november 10-én a felperes kijavítás iránti kérelmet nyújtott be a cégbírósághoz, mivel a cégbíróság fenti végzésében a tagok személyében bekövetkezett változást nem vezette át. A cégbíróság a 2010. november 15-én kelt 66. sorszámú végzésével - kiegészítve 62. sorszámú végzését - törölte a tagok sorából a felperest.

- [4] A felperes a 2010. üzleti évre vonatkozó, az I. rendű alperes által készített, 2011. január 20-án kelt normál egyszerűsített éves beszámolójában a rendkívüli ráfordítások között a visszavásárolt és bevont saját üzletrész nyilvántartási értéke címén 67.555.000 forintot elszámolt. A II. rendű alperes mint könyvvizsgáló szintén 2011. január 20-i dátummal ellátott független könyvvizsgálói jelentése szerint az egyszerűsített éves beszámolót a számviteli törvényben foglaltak és az általános számviteli elvek szerint készítették el, az a felperesi társaság fennálló vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről megbízható és valós képet ad.
- [5] A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-budapesti Adóigazgatósága (a továbbiakban: NAV) a 2011. február 16. és 2011. április 29. között a 2007-2009. időszak vonatkozásában folytatott, a bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzés során a társasági adó vonatkozásában a felperesi nyilvántartásokat és az adóalap módosításokat jogszerűnek találta.
- [6] A NAV 2012. augusztus 27. és 2013. január 29. között a további évek vonatkozásában a felperesi bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzés tárgyában folyó eljárásban a 2013. január 29-én kelt jegyzőkönyvében megállapította, hogy a felperes a 2010. üzleti évről készült beszámolójában a rendkívüli ráfordítások között nem számolhatta volna el a visszavásárolt és bevont saját üzletrész nyilvántartási értékét, és azzal nem csökkenthette volna a tárgyévi adózás előtti eredményét. A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 35. § (4) bekezdése értelmében a törzstőke változást a bejegyzés időpontjával (2009. november 18.) kell a könyvviteli nyilvántartásokban rögzíteni. A revízió az adózás előtti eredményt ezért 2010 évre vonatkozólag 67.555.000 forinttal megnövelte, és az adózó terhére megállapította az adóhiány összegét, valamint a késedelmi pótlék és adóbírság alapját.
- [7] A felperes az I. rendű rendű alperessel együttműködve, utóbbi instrukciói alapján összeállított észrevételében az adókülönbözet, adóhiány és adóbírság megállapításának mellőzését kérte. Az elsőfokú adóhatóság 2013. május 13-án kelt határozatával a felperes terhére 2010 évre vonatkozólag társasági adó adónemben 9.770.000 forint adókülönbözetet (adóhiány) állapított meg. A jegyzőkönyvbe foglalt megállapításait fenntartotta. További, más adónemben keletkezett adóhiányt is megállapítva adóbírságot szabott ki, a késedelmi pótlék fizetési kötelezettséget állapított meg. A felperes az I. rendű alperes érveit felhasználva a határozat ellen fellebbezést nyújtott be, amelynek alapján a másodfokú adóhatóság az elsőfokú határozatot megsemmisítette, és az elsőfokú adóhatóságot új eljárás lefolytatására utasította. Egyebek mellett felhívta arra, hogy a jegyzőkönyvre tett adózói észrevételekre vonatkozólag az álláspontját teljes körűen fejtse ki, valamint fokozottan vizsgálja az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: régi Art.) 171. § (1) bekezdésébe foglalt különleges méltánylás alkalmazhatóságát.

- [8] A megismételt elsőfokú eljárásban az elsőfokú adóhatóság a 2014. február 7-én kelt jegyzőkönyvében a korábbi jegyzőkönyvvel azonos megállapításokat tett, majd a 2014. április 11-én kelt határozatában felperest a terhére megállapított 2010. évi 9.770.000 forint társasági adókülönbözet megfizetésére kötelezte, és emellett 4.885.000 forint adóbírságot szabott ki, továbbá 2.779.000 forint késedelmi pótlékot számított fel. Határozatában a régi Art. 171. § (1) bekezdésére utalással megjegyezte, hogy álláspontja szerint kivételes méltányosság alkalmazására nem volt lehetőség.
- [9] A felperes a megismételt adóhatósági eljárásban észrevételt nem tett, az elsőfokú határozat ellen nem élt jogorvoslattal, a késedelmi pótlékot és a bírságot 2014. július 8. napján megfizette.

A kereseti kérelem (kérelmet) és az alperes(ek) védekezése

- [10] A felperes módosított keresetében a szerződésszegéssel okozott kár megtérítése jogcímén 6.941.000 forint és járulékai megfizetésére kérte az alpereseket egyetemlegesen kötelezni. Keresetét az I. rendű alperes vonatkozásában arra alapította, hogy a társaság megbízott könyvelőjeként jogszabálysértő módon könyvelte le a 2009. évi törzstőke leszállítást 2010. évre, ezért az ennek jogkövetkezményeként kiszabott adóbírság és késedelmi pótlék viselésére köteles.
- [11] Előadta, a törzstőke leszállításáról szóló cégbírószági végzést 2009 novemberében futárszolgálatlaltal megküldte az I. rendű alperes részére, így a könyveléshez szükséges adatok már ekkor a rendelkezésére álltak. A 2011. január 20. napján kelt egyszerűsített éves beszámoló a könyvelési anyagok ismeretében készült, tehát ebben az időpontban már a törzstőke leszállítás ténye ismert kellett, hogy legyen az I. rendű alperes számára. A problémát az I. rendű alperesnek önrevízió keretében kellett volna megoldani, amely költséggel nem járt volna. Vitatta azt az I. rendű alperesi állítást, hogy a törzstőke leszállítás 2010 évre vonatkozó könyvelésére ő adott volna utasítást. Állította, kárenyhítési kötelezettségének eleget tett, az adóhatósági eljárásban az I. rendű alperes által megfogalmazott érveket az észrevételében és a fellebbezésében előterjesztette. A NAV vizsgálta az adóbírság mérséklésének lehetőségét, és mérlegelési jogkörében ugyanúgy ötven százalékos mértékben határozta meg az adóbírság mértékét a megismételt eljárásban, mint korábban. A NAV vonatkozó útmutatója értelmében méltányosság gyakorlására annak a hatósági feladatokat ellátó szervezeti egységnek van joga, amelyik az adókötelezettséget vagy szankciót megállapító határozatot hozta, a bíróság pedig a joggyakorlat szerint a közigazgatási perben méltányossági jogkört nem gyakorolhat.
- [12] Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I. rendű alperes nem tette vitássá, hogy 2009 évre kellett volna a törzstőke leszállítást lekönyvelni. Arra hivatkozott azonban, a felperes őt nem tájékoztatta a törzstőke leszállításról olyan időben, hogy

lehetősége lett volna azt a 2009. évi könyvelésben feltüntetni, arról csak 2011 tavaszán értesült. Állította, hogy a felperes törvényes képviselőjének utasítására történt a könyvelés 2010-re. Az utasítás szakszerűtlenségéről tájékoztatta a felperest, azonban a felperes az utasítását fenntartotta. A felperes nem tett eleget kárenyhítési kötelezettségének sem, amikor a megismételt elsőfokú eljárásban hozott adóhatósági határozat ellen nem terjesztett elő fellebbezést, és semmilyen jogorvoslattal nem élt. Esetleges marasztalása esetén ezért kármegosztásnak van helye.

Az első- és másodfokú ítélet

- [13] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 6.941.000 forintot és annak 2014. július 8. napjától számított késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [14] Elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperes utasította-e a jogszabályokkal ellentétes módon az I. rendű alperest a törzstőke leszállítás 2010. évre történő könyvelésére. Rögzítette, hogy a felperes és az I. rendű alperes törvényes képviselőjének nyilatkozatai egymással teljesen ellentétesek voltak. Az I. rendű alperes által indítványozott H I tanú bár emlékezett a perbeli eseményre, azonban azt nem tudta felidézni, hogy a felperes ügyvezetője a könyvelés évére vonatkozóan adott-e konkrét utasítást. A bizonyítatlanság következményeit a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 3. § (3) bekezdése alapján az e körben tényt állító I. rendű alperes köteles viselni.
- [15] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint, ha a megbízói utasítás bizonyítást is nyert volna, ez esetben sem mentesülne az I. rendű alperes a felelősség alól, mert a tájékoztatás ellenére fenntartott jogszabályba ütköző utasítás teljesítését meg kellett volna tagadnia, esetlegesen felmondást kellett volna kilátásba helyeznie.
- [16] Az elsőfokú bíróság nem találta bizonyítottnak azt a felperesi állítást, hogy a törzstőke leszállítás könyveléséhez szükséges adatokat a felperes 2009 novemberében átadta az I. rendű alperesnek, ugyanakkor rögzítette, a 2011. január 20. napjára elkészített normál egyszerűsített éves beszámoló már tartalmazta a rendkívüli ráfordítások között a 67.555.000 forintos tételt. Ebből egyértelműen megállapítható, hogy a törzstőke leszállítás lekönyvelése 2009-ben nem történt meg. Ebben az időpontban fennállt az önellenőrzés lehetősége egészen a NAV bevallás utólagos felülvizsgálatára irányuló ellenőrzési eljárásáig, 2011. február 16-ig. Ezt követően pedig ismételt vizsgálat elvégzése lett volna kérhető. Így az önellenőrzéssel, vagy az ismételt vizsgálattal a 2009-ben bekövetkezett hiba orvosolható lett volna.
- [17] Az elsőfokú bíróság nem fogadta el az I. rendű alperes felperest terhelő kárenyhítési kötelezettségének elmulasztásával kapcsolatos érvelését. Megállapította, a felperesnek nem volt jogszabályi

kötelezettsége arra, hogy a jogorvoslati jogát a megismételt közigazgatási eljárásban kimerítse, és a közigazgatási eljárásban tanúsított magatartása az általában elvárható magatartás mércének is megfelelt. A felperes a NAV eljárásának megindításáról az I. rendű alperest értesítette, az I. rendű alperes által összeállított észrevételeket az elsőfokú eljárásban előterjesztette. Az I. rendű alperessel együttműködve járt el az elsőfokú eljárásban született határozattal szemben benyújtott fellebbezés során is. Az a körülmény, hogy ezen eljárásokat követően a megismételt közigazgatási eljárásban az alapeljárással azonos tartalmú határozattal szemben ismételt jogorvoslati jogával nem élt, nem sérti az elvárhatóság követelményét. Nem bizonyítható jelen perben, hogy a felperes I. rendű alperes által állított mulasztása nélkül a kár biztosan elmaradt volna, illetve az adóbírság és késedelmi pótlék csekélyebb összegben lett volna megállapítva.

- [18] Az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését helybenhagyta. Határozata indokolásában rögzítette, hogy a felek által felajánlott keretek között az elsőfokú bíróság a szükséges mértékű bizonyítást lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg és helytálló jogi következtetéssel hozta meg a döntését.
- [19] A fellebbezésben foglaltakra tekintettel a másodfokú bíróság rámutatott, nem követett el az elsőfokú bírósági eljárási szabálysértést, amikor nem rendelte el a felperes törvényes képviselőjének és H I tanúnak a szembesítését, mert annak nem álltak fenn az rPp. 173. § (4) bekezdésében írt feltételei. Az utasításadás körében a tanúvallomás és a törvényes képviselő előadása között nem mutatkozott ellentét, a törvényes képviselő azt tagadta, a tanú pedig nem emlékezett arra, hogy volt-e ilyen. Megjegyezte a másodfokú bíróság, hogy szembesítésre vonatkozó indítványt az I. rendű alperes nem is terjesztett elő. Tekintettel arra, hogy kizárólag az I. rendű alperes törvényes képviselője támasztotta alá az I. rendű alperes utasításadásra vonatkozó állítását, az I. rendű alperes ezen hivatkozását nem tudta bizonyítani. Mivel az utasítás megtörténte nem bizonyított, a másodfokú bíróság szükségtelennek látta az abban való állásfoglalást, hogy ilyen megbízási utasítás esetén milyen lehetősége van a megbízottnak, fennáll-e a kötelezettsége a szerződés azonnali hatályú felmondására.
- [20] A másodfokú bíróság kifejtette, az I. rendű alperes védekezése azon a hivatkozáson alapult, hogy a jogszabályellenes könyvelés a felperes utasítására történt. Ez a hivatkozás a formál logika szabályai szerint azt jelenti, hogy volt választási lehetőség a tekintetben, hogy melyik adóévre történjen a könyvelés. Ha pedig ilyen választási lehetőség fennállt, akkor ez azt is jelenti, hogy a könyvelés szempontjából releváns iratanyagok az I. rendű alperes rendelkezésére álltak még olyan időpontban, amikor a könyvelés akár 2009-re, akár 2010-re megtörténhetett volna. Nyomatékosan vette figyelembe a másodfokú bíróság, hogy az I. rendű alperes által

2011. január 20-án készített, és a II. rendű alperes által auditált 2010. évi egyszerűsített éves beszámoló tartalmazta a visszavásárolt és bevont saját üzletrész nyilvántartási értékét, vagyis az I. rendű alperesnek legkésőbb ekkor tudomással kellett bírnia a felperesi törzstőke leszállításról, és rendelkeznie kellett az azzal kapcsolatos iratokkal. Ettől az időponttól kezdődően az I. rendű alperes által is elismerten lehetőség lett volna 2011. február 16-ig a törzstőke leszállítást nem a 2010-es adóévre, hanem önrevízió útján 2009-re lekönyvelni.

- [21] A felperest terhelő kárenyhítési kötelezettség körében egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletben írtakkal. Kiemelte, az adóhatóság álláspontja mind az első jegyzőkönyvben, mind az elsőfokú határozatban, mind a másodfokú határozatban és a megismételt eljárásban az újabb elsőfokú határozat alapját képező jegyzőkönyvben világosan és egyértelműen kifejtésre került, miszerint a törzstőke leszállítást 2009. évre kellett volna a könyvviteli nyilvántartásokban rögzíteni az Sztv. 35. § (4) bekezdésére figyelemmel. Okszerű az a felperesi hivatkozás, hogy a további jogorvoslati lehetőségek igénybevétele csak költségnövelő hatással járhatott volna, részéről felróható mulasztás nem merült fel.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [22] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a marasztalás tőkeösszegének 1.735.250 forintra történő leszállítását, és ennek megfelelően a fizetendő perköltség leszállítását kérte. Állította, a jogerős ítélet az rPp. 168. § (1) bekezdésébe, 173. § (2) bekezdésébe, 174. § (1) és (2) bekezdésébe, 206. § (1) bekezdésébe, 221. § (1) bekezdésébe, 252. § (2) bekezdésébe, az rPtk. 340. § (1) bekezdésébe, valamint 476. §-ába ütközik.
- [23] Az I. rendű alperes eljárási szabálysértésként arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságok megsértették a bizonyításra vonatkozó szabályokat, a tényállás emiatt feltáratlan és az ítélet megalapozatlan. Előadta H I tanú a kihallgatása során kifejezésre juttatta, hogy pontosabb nyilatkozatot akkor tudna tenni, ha a jegyzeteiben utánanézhethetne. Iratellenes ezért a jogerős ítélet azon megállapítása, hogy a tanú nem emlékezett arra, miszerint a felperes utasítást adott volna az I. rendű alperesnek, mert ezzel ellentétesen a tanú a jegyzeteire hivatkozott mint amikben lehetnek erre vonatkozó információk. Az elsőfokú bíróságnak az idézésben meg kellett volna jelölnie azokat a körülményeket, amelyekre a tanú kihallgatása szükségesnek mutatkozott, illetve fel kellett volna hívnia a tanút arra, hogy a jegyzeteit hozza magával. Ezen eljárási hibák, hiányosságok miatt nem tudott a tanú érdemi tanúvallomást

tenni. Az elsőfokú bíróság ezt követően sem adott a tanú ismételt vallomástételére lehetőséget, és nem hívta fel jegyzetei bemutatására sem. Nem lett volna mellőzhető továbbá a II. rendű alperes személyes meghallgatása sem. Az I. rendű alperes álláspontja szerint ezek a mulasztások az ügy érdemére kiható olyan eljárási szabálysértésnek minősülnek, amelyeket a másodfokú bíróságnak a fellebbezés korlátaira tekintet nélkül észlelnie kellett volna, és az elsőfokú ítéletet hatályon kívül kellett volna helyeznie.

- [24] Az I. rendű alperes véleménye szerint kirívóan okszerűtlenül értékelték az eljáró bíróságok H I tanú vallomását. Nem értékelték, hogy a tanú nyilatkozott arról, miszerint szóba került az önrevízió a törzstőkével kapcsolatos problémához kapcsolódóan is. A tanú ezen nyilatkozatából pedig egyértelműen következik, hogy a felperes tudott arról, hogy 2009-re kellett volna a könyvelést elvégezni. Ha pedig erről a felperes tudott, azonban mégsem így történt, arra csak utasításra kerülhetett sor. Miután a felperes döntött a szabálytalan 2010. évi könyvelésről, így annak jogkövetkezményeit, az abból eredő kárát nem háríthatja át a megbízottra az rPtk. 476. §-a értelmében.
- [25] Az I. rendű alperes hangsúlyozta, a könyvvizsgálói jelentés kelte nem 2011. január 20., hanem 2011. május 25-e volt. Ez azért lényeges, mert májusban már nem állt fenn az önrevízió lehetősége. Az eljáró bíróságok nem oldották fel a két dátum közötti ellentmondást.
- [26] Téves továbbá a bizonyítási teher meghatározása az rPtk. 476. §-a körében, mert a tanú fent idézett vallomásával szemben a bizonyítás a felperest terhelte a vonatkozásban, hogy a 2009. évi lekönyvelés szükségességével és az önrevízió lehetőségével mégsem volt tisztában.
- [27] Az I. rendű alperes sérelmezte, hogy a jogerős ítélet mellőzte annak értékelését, hogy a felperes utasítása alapján az I. rendű alperest milyen kötelezettség terhelte. Részletesen bemutatta, hogy megítélése szerint miért téves és jogszabályellenes az elsőfokú ítéletben e körben kifejtett álláspont.
- [28] Az I. rendű alperes véleménye szerint a felperes akkor tett volna eleget a kárenyhítési kötelezettségének, ha a megismételt elsőfokú adóhatósági eljárásban az Art. 100. § (3) bekezdése, 136. § (1) és (4) bekezdése, illetve 143. § (1) bekezdése szerinti észrevételezés, fellebbezés, vagy bírósági felülvizsgálat eszközével élt volna. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása téves a tekintetben is, hogy a felperesnek nem volt jogszabályi kötelezettsége a jogorvoslati jog kimerítése. A jogszabályi kötelezettségét e körben az rPtk. 340. § (1) bekezdése írja elő. Utalt arra is, hogy az eljáró bíróságok álláspontjával szemben további költségnövelés nélkül is elérhette volna a felperes az adóbírság és a késedelmi pótlék jelentős csökkentését, mivel az Art. 171. §-a, illetve 165. § (3) bekezdése szerint illeték és

költségmentesen kérhette volna ezen tételek méltányosságból való mérséklését.

- [29] Sem az elsőfokú, sem a másodfokú ítélet nem ad számot arról, hogy mi indokolja a különbségtételt az elvárhatóság terén az adóhatósági alapeljárásban, illetve az új eljárásban. Azt nem vitatta az I. rendű alperes, hogy jelen perben nem lehet valószínűsíteni ezen jogorvoslati eljárások eredményét, azonban álláspontja szerint a felperes már azzal megszegte az adott helyzetben elvárható magatartás követelményét, hogy meg sem indította a jogorvoslati eljárást. Nem tájékoztatta az I. rendű alperest a megismételt adóhatósági eljárásról, ezáltal nem tette lehetővé, hogy a most hivatkozott jogorvoslati eszközök igénybevételében segítséget nyújtson. Elmulasztotta továbbá a 2011. május 25-i beszámoló megvizsgáltatását a felperes állandó könyvvizsgálójával, habár ez a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény 40. § (1) bekezdése és 44. § (1) bekezdése alapján kötelezettsége volt.
- [30] A fenti körülmények I. rendű alperes meglátása szerint kármegosztás alkalmazását teszik indokolttá 25-75 %-os arányban az I. rendű alperes javára, amelynek eredményeként az I. rendű alperes az adóbíróság és késedelmi pótlék legfeljebb 25 %-ában maraszthalható; ezen alapul a másodlagos felülvizsgálati kérelme.
- [31] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [32] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és azt nem találta jogszabálysértőnek.
- [33] Az I. rendű alperes jogi álláspontja szerint a perben a tényállást az eljáró bíróságok nem tárták fel kellően, emiatt nem volt megalapozott döntés hozható. Felülvizsgálati kérelmében ezért elsődlegesen a bizonyítási eljárással, a bizonyítékok mérlegelésével, az indokolási kötelezettség megsértésével kapcsolatos jogszabálysértésekre hivatkozott.
- [34] E körben sérelmezte, miszerint H I tanú számára az elsőfokú bíróság nem adott lehetőséget, hogy a jegyzeteiből tájékozódjon, mivel az idéző végzésében nem tájékoztatta a tanút arról, miszerint meghallgatására milyen tárgykörben kerül sor, illetve nem hívta fel, hogy a jegyzeteit hozza magával. E körben a Kúria hangsúlyozza, hogy az I. rendű alperes az elsőfokú eljárás során nem kérte nevezett tanú ismételt meghallgatását, sőt fellebbezésében sem sérelmezte, hogy a tanú nem készülhetett fel előre a tárgyalásra. Fellebbezésében a tanú és a felperesi törvényes képviselő szembesítésének elmaradását kifogásolta. A másodfokú bíróság ítéletében megindokolta, hogy ennek elmaradása eljárási szabálysértésként miért nem értékelhető, és az I. rendű alperes a felülvizsgálati kérelmében a szembesítés elmaradását már nem sérelmezte.

- [35] A perben eljáró bíróságok - szemben az I. rendű alperes álláspontjával - a eljárási szabálysértést nem követtek el. A felülvizsgálati kérelemben felhívott rPp. 168. § (1) bekezdése csak lehetővé, de nem kötelezővé teszi, hogy a bíróság a tanút előzetesen tájékoztassa, hogy milyen körülményekre kívánja meghallgatni, illetve felhívja arra, hogy bizonyos dokumentumokat, feljegyzéseket a tárgyalásra hozzon magával. Az elsőfokú bíróságnak az adott ügyben nem kellett előre látnia, hogy a peres felek közötti megbeszélésekről a tanú feljegyzéseket készített és annak hiányában csak emlékezetére hagyatkozhat. A feljegyzések hiányának az elsőfokú eljárásban az I. rendű alperes sem tulajdonított jelentőséget, de a fellebbezésében sem állította, hogy emiatt a tényállás kellő felderítése elmaradt. A Kúria megítélése szerint az elsőfokú eljárásban eljárási szabálysértés nem történt, olyan súlyú biztosan nem, amely miatt a fellebbezés korlátaira tekintet nélkül a másodfokú bíróságnak az ítéletet hatályon kívül kellett volna helyeznie.
- [36] A Kúria megítélése szerint a tanúvallomás értékelése sem minősül kirívóan okszerűtlennek. A tanú saját előadása szerint 2011. februártól került a felperesi céggel kapcsolatba. Nyilatkozata nem értékelhető az utasításadás bizonyítékának. A jogerős ítélet a jegyzőkönyvbe foglalt tanúvallomással egyezően rögzíti, hogy a tanú nem emlékezett arra, hogy a tőkeleszállítás kapcsán a felperes ügyvezetője utasítást adott volna arra, hogy az melyik évben kerüljön lekönyvelésre. Jelen perben pedig ennek van ügydöntő jelentősége.
- [37] Az I. rendű alperes azt elismerte, hogy nem a megfelelő évre történt meg a tőkeleszállítás könyvelése. Azzal védekezett, hogy ez a felperes utasítására történt. Amennyiben a nevezett tanúvallomás úgy is lenne értékelhető, hogy a felperes tudott a könyvelési hibáról és az önrevízió szükségességéről, az önmagában nem igazolná azt, hogy a Sztv.-be ütköző könyvelésre a felperes utasította az alperest. A bizonyítási terhet a tanúvallomás ezért nem fordította, fordíthatta meg, az az rPp. 164. § (1) bekezdése alapján az I. rendű alperest terhelte, ezért eljárási szabálysértés nélkül értékelték az eljáró bíróságok az I. rendű alperes terhére az utasításadás bizonyítatlanságát. Erre tekintettel nem követett el jogszabálysértést a másodfokú bíróság azzal, hogy nem foglalt állást abban a kérdésben, miszerint jogszabályba ütköző utasítás esetén a megbízottnak a jogszabály milyen lehetőségeket biztosít.
- [38] A Kúria az ügy érdemi elbírálására kiható szabálysértésként nem tudta értékelni a II. rendű alperes személyes meghallgatásának elmaradását. A könyvvizsgálói jelentés keletkezése időpontjának tisztázása nélkül is megállapítható, hogy legkésőbb 2011. január 20-án az I. rendű alperesnek tudnia kellett a törzstőke leszállításáról, hiszen az általa készített, általa sem vitatottan ekkor kelt beszámolóban annak adatait szerepeltette, és ebben az időpontban még mód lett volna önrevízió alkalmazására 2009. év vonatkozásában. Az I. rendű alperes azt sem bizonyította, hogy

mint szakcég felhívta annak szükségességére a felperes figyelmét, a tanúvallomásnak ilyen tartalom sem tulajdonítható.

- [39] A felperes kárenyhítési kötelezettségével összefüggésben a jogerős ítéletben részletesen kifejtettekkel a Kúria egyetértett, azt megismételni nem kívánja. Rámutat emellett arra, annak megítélése, hogy a felperes a kárenyhítési kötelezettsége körében a tőle az adott helyzetben elvárható magatartást tanúsította-e, a bíróság - felülvizsgálati eljárásban a lentebb kifejtettek szerint csak kivételes esetben támadható - mérlegelési jogkörébe tartozó kérdés.
- [40] A Kúria megítélése szerint a perben eljáró bíróságok a tényállást a szükséges terjedelemben és kellő mélységben feltárták, a bizonyítékokat az rPp. 206. § (1) bekezdésének sérelme nélkül egyezően, nem iratellenesen és a logika szabályainak megfelelően értékelték, indokolási kötelezettségüknek eleget tettek. A Kúria az rPp. 270. § (2) bekezdése és 275. § (1) bekezdése alapján kialakított következetes gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárásban - annak rendkívüli jogorvoslati jellege miatt - nincs helye a bizonyítékok ismételt egybevetésének, felülmérlegelésének. Nem állapítható meg iratellenesség azon a címen, hogy a fél álláspontja valamely bizonyíték bizonyító ereje tekintetében nem azonos a bíróságéval, ez ugyanis nem iratellenességre utal, hanem a bizonyítékok felülmérlegelésére irányul, amire a rendkívüli jogorvoslati eljárás során nincs lehetőség (BH2012.179). Nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek csak az minősíthető, amikor a bizonyítékokból kizárólag egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítéletről eltérő következtetésre lehet jutni (BH2013.119; BH2006.403). Ez a helyzet pedig jelen ügyben nem áll fenn.
- [41] A Kúria mindezekre tekintettel a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályok megsértése nélkül hozott jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [42] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, azonban a felperesnek a felülvizsgálati eljárásban költsége nem merült fel, ezért a Kúriának perköltség viseléséről határozni nem kellett.
- [43] Az ítélet elleni felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [44] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2019. március 19.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes sk. előadó bíró, Dr. Bajnok István sk. bíró

A kiadmány hitelélül:

/Seres Józsefné/
tisztviselő